

3. Лозинский М. П. Искусство стихотворного перевода / Михаил Леонидович Лозинский // Перевод – средство взаимного сближения народов : сб. статей. – М. : Прогресс, 1987. – С. 35-39.
4. Чередищенко А. И., Бех П. А. Лингвистические проблемы в поэтическом переводе. – К., 1980. – 268с.
5. Kopp, M. Poetry in Translation. – London: C. P., - 1998. – 358 p.
6. Leech, G. N. A Linguistic Guide To English Poetry. – London: Longman, 1969. – 270 p.
7. Rosch E. Cognitive reference points / Eleanor Rosch. – Cognitive Psychology. – N. Y. : Psychology Press – 1975. – Vol. 7. – №. 4. – P. 532-547.

УДК 821.161.2-1.09:81'37

Мисько І.Р.

СКЛАД ТА СТРУКТУРА ЛЕКСИКИ КОНФЕСІЙНОГО СТИЛЮ

Статья посвящена исследованию лингвистической природы сакральной лексики. Определено принципы ее отделения от смежных тематических групп, единиц других функциональных стилей. Виясняется структура сакральных онимов, произведено их классифікацію.

Теоретичні підвалини наукового вивчення сакральної лексики закладено в працях І.Огієнка [14]. Питанням впливу конфесійного стилю на формування української мови на різних етапах її розвитку присвячені дослідження В. Німчука [11], Н.Дзюбишиної-Мельник [5], О.Горбача [2], у яких ґрунтовно проаналізовано еволюцію християнсько-релігійних термінів. Опис церковно-обрядової лексики, її тематичний поділ і частковий етимологічний, тлумачний і стилістичний аналіз зробив у 60-х рр. ХХст. М.Худаш у межах дослідження лексики українських ділових документів кінця XVI- початку XVIII ст. [18,130-139]. Удаलोю спробою системного опису словникового складу конфесійного стилю стала праця І.Павлової «Лексика конфесійного стилю», у якій конфесійно маркована лексика диференціюється за тематичними групами [15].

Вивченню сакральної сфери присвячено вже три монографії (П.Мацьківа «Концептосфера Бог в українському мовному просторі», Т.Вільчинської «Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII-XVIII ст.», М.Скаб «Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери»).

На сьогодні в українському мовознавстві залишається відкритим питання щодо вноормування лінгвістичних термінів релігійної сфери. Існування великої кількості синонімічних сполук, неусвідомлення значеннєвої специфіки багатьох термінів призводить до підміни одного поняття іншим чи їх сплутування. Окремі дослідники не бачать різниці між поняттями конфесійна лексика й релігійна термінологія [17,77], релігійна маркована лексика [4,17], [10,42], богословська лексика[15,23],[6],[8].

Деякі лінгвісти роблять спробу обмежити значення окремих з вищеназваних термінів лише християнським віровченням. Наприклад: К.Гриньків пропонує таку дефініцію сакральних лексем і словосполучень:..це назви діахронних християнських теологічних уявлень, понять, термінів, категорій, а також назви здебільшого також діахронних дій, процесів, об'єктів, символів і суб'єктів релігійної практики [3,264].При цьому, на її думку, слова – «поганізм» (Дажбог, Сварог) хоча й відбивають певні (хай і хибні) уявлення про правди віри і релігії, не є сакральними у властивому для християн значенні цього терміна. Йдеться вже про суб'єктивне тлумачення лексеми «сакральний». Великий тлумачний словник сучасної української літературної мови не обмежується поняттям християнський, а подає таку дефініцію: сакраментальний (те саме, що сакральний) – 1. Який стосується релігійного культу; обрядовий; ритуальний; священний // якого дуже цінують, оберігають; священний, заповітний. 2. Який став звичним, узвичаєним; традиційний; 3. Який має сумнівну або погану славу; горезвісний [ВТССУМ,1178].

Раціональною є думка Ю.Браїлко, яка розмежовує конфесійну лексику з іншими термінами, що стосуються релігійної сфери: релігійна лексика /термінологія, богословська лексика/термінологія, церковна лексика, сакральна лексика, християнська лексика. Ці лексичні групи перебувають у складній взаємодії, оскільки конкретна одиниця може належати до кількох з них, але всі вони (за винятком біблійної лексики, виділення якої в окрему групу має за основу джерело походження) стосуються лексико-тематичної сфери. Тому вживання їх як абсолютних синонімів до терміна конфесійна лексика, що означає поняття функціонально-стильової площини, нелогічне [1,7].

Типологія сакральних онімів ґрунтується на опозиції «реальне-гіпотетичне», згідно з якою відбувається поділ власних імен на дві великі групи – реалоніми й міфоніми. Поділ лексем на окремі розряди спирається на класифікацію онімних одиниць, запропоновану Н.В.Подольською [16,16].

Розряди:

І. реалоніми – власна назва об'єкта, що реально існує чи колись існував. Вони належать до будь-якої сфери ономастичного простору:

1. Антропоніми – власні імена людей: Самсон, Соломон.
2. Топоніми – власні назви географічних об'єктів, у їх межах виділяють такі розряди:
  - А) хороніми – власні назви будь-яких територій: Іудея, Єгипет.
  - Б) ойконіми – власні назви будь-яких поселень: Содом, Вави(і)лон.
  - В) гідроніми – власні назви водойм: Йордан(Йордан(ь)), Червоне море.
  - Г) ороніми – власні назви елементів рельєфу: Голгофа(та), Сінай, Афон.
  - Г) дримоніми – власні назви насаджень: Гефсиманський сад.
  - Д) еклезіоніми – власні назви церковних споруд: Лавра, Софія.
3. Геортоніми – власні назви свят, пам'ятних дат, постів: Різдво Христове, Благовіщення.
4. Бібліоніми – власні назви словесних творів (у т.ч. покладених на музику, книг, розділів книг): Євангеліє, Книга Рут.
5. Артїоніми – власні назви творів художнього мистецтва, у цьому випадку – назви ікон: Чудотворний Спас.

Окремо виділяється проміжний розряд агїонімів – особливий різновид антропонімів (за М.Зубовим), що позначає імена святих – оскільки він об'єднує як реальні, так і гіпотетичні назви. Такий підхід до класифікації цього розряду зумовлюється, по

перше, тим, що поняття християнських святих дуже широке (до них належать Святі Отці церкви, апостоли, євангелісти, пророки, сповідники, мученики, великомученики, а по друге, установлення реальності/ірреальності частини денотатів, позначуваних агонімами досить ускладнене, оскільки історична наука не дає однозначної відповіді на факт існування біблійних осіб [7,31].

II. Міфоніми – імена гіпотетичних міфологічних об'єктів:

1. Теоніми – власні назви богів: Бог, Бог-Отець, Бог-Саваоф, Господь, Господь Бог, Діва Марія, Мати(Божа).
2. Міфоперсоніми – власні назви різноманітних духів, вищих і нижчих: архангел Михаїл, архангел Гавриїл, Сатана.
3. Міфоантропоніми- власні імена людських осіб у християнських міфах: Адам, Єва, Авель, Іуда.
4. Міфохроніми - власні назви міфічних подій (минулих і майбутніх): Страшний суд, Судний день.
5. Міфотопоніми – власні назви географічних об'єктів, що існують гіпотетично: Едем, пекло, рай, чистилище.
6. Міфохремотоніми – власні назви міфічних унікальних матеріальних предметів: Ної(є)вий Ковчег.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Браїлко Ю. *Конфесійна лексика у творчості українських поетів 60-80-х років ХХ ст. (семантико-стилістичний аспект)*. Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01. – К., 2005. – 20с.
  2. Горбач О. *Українська народня релігійно-християнська термінологія й лексика*// Наукові Записки Українського Вільного Університету. – Мюнхен, 1988. – Ч.13: Філософський факультет, Збірник мовознавчої комісії наукового конгресу в 1000-ліття Хрещення Руси -України. – С.99-145.
  3. Гриньків К. *Сакральні лексеми та вислови і трудність їх ужитку в сучасному українському мовному просторі (на прикладі поезії Є.Маланюка)*// Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (Львів 13-15 травня 1998 р.). – Львів, 1998. – С.264-273.
  4. Деревчук С. *Функціонально-семантичний статус епітетів у конфесійному стилі* // Дивослово. 2003. – №1. – С.17-19.
  5. Дзюбишина-Мельник Н. *Ще один стиль сучасної української літературної мови* // Культура слова. – К., 1994. – Вип.45. – С.14-20.
  6. Захарків О. *До проблеми варіантності у структурі богословської лексики*//Сучасна українська богословська термінологія.від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (Львів 13-15 травня 1998р.). – Львів, 1998. – С.294-302.
  7. Зубов Н.И. *Древнерусская теонимия (Проплема собственного и нарицательного)*: Автореф. дис. ... канд.. філол.. наук:10.02.01 /ОГУ им.И.И. Мечникова. – Одесса,1982. – 24с.
  8. Кондор М. *Із спостережень над богословською лексикою*//Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (Львів 13-15 травня 1998р.). – Львів, 1998. – С.227-232.
  10. Мамчур І. *Функціональні стилі мовлення в аспекті сучасного мовознавства*// Дивослово. – 2001. - №12. –С.32-42.
  11. Німчук В. *Українська мова-священна мова*//Людина і світ. – 1992. - №11-12. – С.28-32.
  14. Огієнко І. *Українська церковна термінологія в мові польській* //Рідна мова. – 1937. - №9-10. – С.339-342.
  15. Павлова І. *Лексика конфесійного стилю*//Мовознавство//Дивослово. – 2001. - №1. – С.18-24
  16. Подольская Н. *Словарь русской ономастической терминологии. – 2 изд.: перераб. и доп. - М.: Наука,1988. – 192с.*
  17. Тодор О. *Конфесійна лексика у мові періодики*//Культура слова. – К., 2001. – Вип.59. – С.77-78.
  18. Худаш М.Л. *Лексика українських ділових документів кінця XVI- початку XVII ст.. (на матеріалах Львівського Ставропігійського братства)*: Монографія. – К., 1961. – 164с.
- ВТССУМ – Великий тлумачний словник сучасної української літературної мови /Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.:Ірпінь: ВТФ «Перун»,2005. – 1728с.

Макарова О.С.

ШЛЯХИ ПОПОВНЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття посвячена розгляду процесів в розвитку лексики, семантики і словообразовання в сучасній італійській мові на матеріалі мови засобів масової інформації. Розкриті способи поповнення словарного складу сучасної італійської мови.

Ключевые слова: лексико-семантические инновации, неологизм, новообразования.

Мова перебуває в постійному русі, змінюється в просторі й часі, водночас зберігаючи ознаки іманентної стабільності, цілісності. Темпи і суттєвий характер змін у лексико-семантичній і словотвірній системі мови за відносно короткий проміжок часу дають підставу стверджувати про наявність діакронії на певному синхронному зрізі мови, іншими словами, засвідчувати існування характерного для сучасної літературної мови процесу мікродіакронії. Підтвердженням є прогресивне положення Гумбольдта про творчий характер мови. За своєю суттю мова є щось постійне і водночас у кожний момент змінне. Формою існування мови є розвиток [7].

Лексико-семантичний рівень найбільш чутливий до змін в інформаційно-комунікативному просторі, на якому позначається дія інтеграційних, глобалізаційних процесів у світі. За походженням слів, як відомо, простежується життя та історія народу, зв'язки його культури з іншими національними культурами. Постійний і безперервний розвиток лексики, її кількісні та якісні зміни